

میلعا وه

1) (ص یصختزا دعبی قبا م ردّ ماع تیجد
تابثا و ی فذ ه لدا و ص صخم ماسقا

و ماع باب – ه قفل و صا ج راخذ س ورد ه لسلسه
م راهچ و ل هچ ه سلج – ص باذ

داتسا

ی نار هط ی نیسد ن س محمد م د یسد جاد الله تیا
ه رسد الله س دق

میجرّلا ناطیشلا نم للهاب ذوعاً
میجرّلا ن محرّلا الله مسب

صّخّم کی گفت رب دنوذاً موحرّم رظن لصفنم و لصفتم

موهفم قیداصمی قیام ردّماء تیجد رد ثحب
دنوذاً موحرّم .تسا صّخّم زادعب ،ّماء
میسقت لصفنم و لصفتم صّخّم هبار صّخّم
دننکیم

تسا نیان اشرظن لصفتم صّخّم درومرد
مءهکی تروصرد ؛تسا تّجدی قیام ردّماء هک
هتشادّماء هریاد زا صّخّم دارفا جورخ هبار
نیارد ،دورب جورخ لامتحا رگا اما .میشاپ
ضرفلاًثم .تسین تّجد دارفانآ رد تروص
هریاد «مهنم قأسفلاً لا اءاملعلا مرکأ» رد هک دینک
زا جورخلامولعم دارفا ،صیصخت زادعبّماء
لامتحا رگا اما .قسافریملاء ؛تسا قأسفلهریاد
تاهبش ایءیقادصم تاهبش دننام ،دورب جورخ
تباث دارفانآ ربّماء تیجد اجنیا رد ،ءیموهفم
تسین

زادعب ءیموهفم تاهبش هبار عجار ثحب هتبلا
میءادعب ،ءیقادصم تاهبش روطنیمه و صّخّم
ءهیش نید قرف و تسا میّمهم ثحب رایسب هک دیآ
راداو ار ام هک تسا ءیموهفم ءهیش و ءیقادصم
هبار لئاق صّخّم زادعبّماء رد هکنیا هبار دننکیم
ام صّخّم نیایا هک ؛میوشد لامغتشا ای تئارب
ءهیش عفر هکنیا ای هدش ءیقادصم ءهیش عفر ثعاب
تسا هدرک ءیموهفم

لصفنم صصخم هب هک ی مّاء درومرد ی لو
 نیا دنوذا موحرم رظن، تسا هدروخ صیصخت
 تباژ مه لمتحم دارفا رد مّاء تیجد هک تسا
 مّاء یارب هک یروهظ هکنیات هجهب. تسا
 دقنم، صیصخت زارظنفرصد و لوالابلاوا
 تحت رد لوخذلا مولعم دارفا هب هبسنلاب دوشی
 هک ی دارفا هب هبسنلاب روطنیمه و مّاء
 ی مادیپ تیجد، تسا مّاء تحت رد لوخذلا لمتحم
 دشابن هقیقادصم ههبش ام ههبش هکی تروصد؛ دنک
 صیصخت درومرد ی لو. دشابن هیموهفم ههبش هکلب
 لصتم صصخم هب دوش صصخم ام مّاء هکل و
 1. تسین رارق نیا زا هلئسم

صصخم رد مّاء تیجد نیفان لیلد لصفنم

رد، دنروآی م دنوذا موحرم هک ی لیلد اجنیا رد
 اجنا زا، مّاء تیجد هب نیفان ههبش هب باوج
 ، دنراد ناشیا هک روطن امه. دوشی م نشور
 ی م اهنآ. دناهدرک ی فنار هیضق نیا اهی ضعب
 مّاء، [لصفنم] لصتم صصخم زا دعب هک دنیوگ
 صصخم زا دعب اما، درادن ی قاب رد تیجد
 هب. تسا تّجد ی قاب رد مّاء، [لصتم] لصفنم
 [لصفنم] لصتم صصخم رد هکنیات هج
 ار دوخ ی قیقد عوضوم، مّاء ظفلا هکنآ زا دعب
 ی قیام رد رما، تسا دارفا عیمج هک داد تسد زا
 زا دعب اهنآ هک ی تازاجم بتارم نید دوشی م ریاد
 هک، دنتسه لخاد مّاء تحت رد صصخم جارخا
 لخاد مّاء تحت رد صصخم زا دعب دارفا همه ایآ

1. 218. ص، لوصولاً قیافک.

و لک ظف دوزخ تالاد ابه چه دشاب تمکد تامدقم
لحم باعیتسا نیا ، دشاب تمکد تامدقم نودب
و کشلاب دارفا مامتر دمّاء روهظ و تسینت حب
تسا ههیش

ی صّخم هک لاد هک تسا نیا رد تبص
زاجم ، دارفا ردّماء نیا ، دز صیصختار مّاء نیا
رد [مهنم قاسفلاً لاءاملعاً مرکاً لائم رد] و دش
زاجم هک لاد سپ . دوشی م زاجم نیقسا فزای قیام
؟ مینامد فّقوتم ام زاجم نیا زا بهترم مادکر دد
ی صّاخده صدک یرد ایق سا فریغی امّاء همهر د
، بتارم نیا زای یکی نییعت نوچه و ؟ امّاء نیا زای
می ادیپ لامجا اجنیا رد تسا حجر ملاب حجرت
تیجد زای روهظ نآ دوش ادیپ هک لامجا و دوش
زادعب مّاء تیجد تحب رد اذل . دوشی م طقاس
دناه دومرف نایاقاً نیا [لصفنم] لّصتم صّخم
1. تسینت تجدی قیام ردّماء هک

صّخم ردّماء تیجد نیفاد رب لاکشا لصفنم

میوشد دنو خاً مو حرم لاکشا دراو هکنیا زال بق
رار قرگا هک تسا نیا دسری م رظنه هک لاکشا
لّصتم صّخم زادعب مّاء تیجد هک دشاب
صّخم لاوم لاصا ارچه دوشب طقاس [لصفنم]
دیابندی زیچ رگید ؟ دروآی م [لصفنم] لّصتم
لّصتم صّخم هبّماء ندر صیصخت . درواید
نیا زادعب رگید هکنیا روست اب [لصفنم]
تجدی قیام رد لامجا ظاهرب مّاء ، صّخم
نیا ؟ درادی تهج هچه ؟ تسا یلید هچه ، تسین

1. 218 ص ، لوصلاً قیافک .

ی م دیاب اجنیا رد لاوم سپ بتسا هجولاب رگید
 دیوگب هکنیا یاجهب «مِماء لُک مرگت لا» :تفگ
 لوازا ؛ «قاسفلا لاا» دیوگب دعب «ءاملعا مرکا»
 ارش لایذ لوازا و «مِماء لُک مرگت لا» :دیوگب
 تمکد زا لاوم ملاک تروصن یارد .دنک تدار
 رد دیاب مء نیا اذل .دوشی م وغل و دیای م نورید
 دیابش تیجدی نعید ،دشاب هتشاد تّجدی رادقم کی
 اهنیا .دوب نایاقاً لیلد نیا .دشاب هذغورفم
 بتسا نیا لصفنم صصخم رد ن اشرفظ

صصخم زا دعبی قیام رد مء تیجد ل صتم

زا هک تسا نیا اهنیا رظن ل صتم صصخم رد
 ادیبی تیوه کی ،صصخم ن آبش دوخ ،مءالوا
 ،ی قیام رد صصخم ن آب مء دوخ ی نعید .دنکی م
 ؛دوشی مذ ادیبش یارب ل امجا و دنکی م ادیب روهمظ
 ی عدار نوچ درک ادیب روهمظ ی قیام رد هک ی تقو
 ن آ دوخ ن یاربانب ،دراند دوجو روهمظ نیا زا م ه
 دوشی م تّجد هسفنّ دحی ف ،روهمظ

يَسَدُ فَا لًا مَّهِيْفُ ثَبَلَفَ (مَيَا هُر ابرد هک ی ثحب لثم
 یرشخمز اجنآ رد .دنکی م¹) مءامء ن یسمذ لاا
 رمء لاسد راز ه هک دنکی مذ تلاد ،میا هک دراد
 ،مک هاجنپ راز ه هکلب ؛لاس هاجنپ زاریغ درک
 یور ملاک لوازا و .هاجنپو دصهند ی نعید
 رمء لاسد راز ه هکنیا هذ ؛دوری م هاجنپو دصهند
².دینک مک ن آ زالاس هاجنپ ،درک

اَعْسِدِ مَوْقِی فَتَبْلَفُ هک تسا روطنیا انعم سپ
 یارب ل باعثه دنوادخ ی لو ؛اماء ن یسمذ و یتم

¹ 14. میا ، (29) توبکنء هروسد .

² 445. ص ، 3 ج ، ف اشکلا .

نیا مکنیای اجهد، تالاسر و رمع دایدزارد مغلابم
 ار (مَاءَ نَيِّمًا لِأَيُّهَا فَلَا)، درواید ار ملاک
 :دنیوگی من تهج نیا یارب بتسا هدر و
 زاریغ لاسد رازه :دنیوگی م و ماجنپو دصهند
 صصخم رد سپ بتسا مغلابم یارب نیا .ماجنپ
 صصخم ن آزی قیام رد ملاک ن آ ل و ا ز ا ل صتم
 .دنکی م ادیپ روهمظ

رد ل صتم ا ب ل ص ف ن م ص ص خ م ت و ا ف ت

ص ی ص خ ت

ت یو ه ،ل و ا م م ا ن آ ل ص ف ن م ص ص خ م رد اما
 ل و ا ملاک ن آ رگید و دهدی م تسد ز ا ا ر ش د و خ
 :ت ف گ ل و ا ل و م م ک ن ی ا . د ن ا م ی م ه ل ا ک ی ب ش ر س د
 م ر گ ت ل ا :ت ف گ ش ی ا د ر ف و «م م ل ا ع ل ک م ر ک ا»
 ه چ «م م ل ا ع ل ک» ز ا ش ر و ظ ن م ، «ع ا م ل ع ا ن م ق ا س ف ل ا
 ؟ د ن ت س ه ی د ا ر ف ا

م ر ک ا» ا ل م ج ی ک ی ؛ م ی ر ا د ه ل م ج و د ا ج ن ی ا ر د ا م
 ق ا س ف ل ا م ر گ ت ل ا» ا ل م ج ی ک ی و م ی ر ا د ا ر «م م ل ا ع ل ک
 ه ل م ج و د ن ی ا ز ا م ا د ک ر ه . م ی ر ا د ا ر «ع ا م ل ع ا ن م
 ی ت ق و . د ن ر ا د ی ر و ه ظ ن ا ش د و خ ی ا ر ب ل و ا ل ا ب ل و ا
 ن م ق ا س ف ل ا م ر گ ت ل ا» ا ب «م م ل ا ع ل ک م ر ک ا» ه ک
 ل ک م ر ک ا» ر و ه ظ ، د ر و خ ص ی ص خ ت «ع ا م ل ع ا
 ی م ا ج ن ی ا ر د ا م . د و ر ی م ن ی د ز ا ع ا م ل ع ر د «م م ل ا ع
 ا ر ش د و خ ب ا ع ی ت س ا «م م ل ا ع ل ک» ی ت ق و ه ک م ی ن ا م
 ، ن و د ا م ب ت ا ر م ز ا ه ب ت ر م ه چ ر د د ا د ت س د ز ا
 ؟ ا م ل ع ز ا ی ض ع ب ا ی ت س ا ا م ل ع م ا م ت ؟ د ن ک ی م ف ق و ت
 ت س ا ی ا ه ب ت ر م ه چ ر د ت س ا ا م ل ع ز ا ی ض ع ب ر گ ا
 ن ی ی ع ت و د ر ا د ب ت ا ر م ه ک م ه ض ع ب ن آ ؟ ض ع ب ن آ
 ا د ی پ ل ا م ج ا م ا ق م ا ذ ل و ت س ا ح ج ر م ل ا ب ح ی ج ر ت ی ک ی
 . د و ش ی م

دیایم اجنیا رد مدرک ضرع هک ی لاکشا نآ
 «مِلاء لک» هک دشاب رارق رگا هک تسا نیا نآ
 هکنیا هب دراد مِلاء ، لاوم و دورب نیدزا شروهظ
 رد روهظ رد تیجد «مِلاء لک مرکا» نیا رگید
 :دیوگی م ش یادر ف ارچ لاصا سپ ، درادن ی قبا م
 تروصن یارد ؟ «عاملعا نم قاسفلا مرکت لا»
 [تسا روطنیا رگا] . «مِلاء لک مرکت لا» :دیوگب
 مرکت لا» دعب هکنیا و «مِلاء لک مرکا» نتفگ نیا
 .تسا و غ ، درب نیدزا ار نیا و دیاید «قسافلک
 دارفا نیا لیلد نیا

ماء تیجد نیفانه دنوذا مو حرم باوج لصفنم صصخم رد

نیا هک دندهی می باوج اجنیا رد دنوذا مو حرم
 دنیوگی م ناشیا .تسینل مآ ترا ی لاذن اشیا باوج
 هب دشاب صصخم هک ی ماء درومرد لاوا هک
 تاودا هک میتفگ م هلابقا ام ، لصتم صصخم
 قیض و هعد ، تاودلا ای و ذتیدو دحم ربانب مومع
 ظفلا ای «لک» ظفلا ام هک ی تقوی نعید .دننکی م ادیپ
 کلذل اثما و ملا و فلا هب ی لحم عمج ای «عمج»
 زاشید و دننکی م باعیتسا رب تلاد اهنیا ، میراد
 ، تاودا نیا لو خدم رگا لامد .دراذن ی تلاد نیا
 تعیبط نآ باعیتسا رب تلاد اهنیا ، دشابذ دیقم
 شرتسگ ار تعیبط نآ ی نعید ، دننکی م اهبل و خدم
 نآ دارفا زا درف کی جورخ نوچ و دندهی م
 ی فاهنیا دوخن یار باندتسا ضر ففلاخ ، تعیبط
 نآ دارفا عمج باعیتسا رب دننکی م تلاد هسفنّ دح
 .تسیند دیقم هک ی تعیبط

ش دوخ اهنیا ی اهبل و خدم تعیبط نآ رگا اما
 ؛ «مِلاء لجر لک مرکا» :میتفگ لاثم ، دش دیقم

و تعیبت کی هک ار «ملاء لجر» نیمه «لک»
 شرتسگ] ار تسا هقلطم تعیبت نآ زای اصد
 دوشی م «ملاء لجر» باعیتسا بجوم [و دهدی م
 لجر» تحتزا در فکی جور خترو صدنیا رد و
 تسالومشو و باعیتسا ضر فالاخر گید «ملاء
 شلوخدم هریاد رد اجنیا رد «لک» نیار باند
 هکی راک هکلب؛ دنکی مذ داجیا معسوت و قبیضت
 نآ باعیتسا دنهدی م ماجنا معجتاودا و «لک»
 تعیبت نآ رگا لاماد. تسا اهدل و خدم تعیبت
 لاثم، دوشی م قلاطان آ باعیتسا ثعاب دود هقلطم
 باعیتسا ثعاب، لجر لک؛ «لجر لک»: میتفگرگا
 [لاثم، دود هقلطم تعیبت] رگا. دوشی م لجر
 «ملاء لجر لک»: میتفگ، باعث استیعاب «رجل
 عالم» می شود. نه اینکه اگر این «کل» بر سر
 «رجل عالم» درآمد، این موجب تخصیص عام
 می شود، بعد از ظهور «کل» در این عمومیت
 «رجل». یعنی [این طور نیست که] وقتی
 می گوئیم: کی «لک» نیالوا، «ملاء لجر لک»
 دعب و تسا هدرک داجیا «لجر» رد ار باعیتسا
 نیا، دراد ار ل صتم ص صخم م هک «ملاء»
 دنتسه ملاء هکی دارفا هب ار «لجر» باعیتسا
 هریاد زار ملاء ریغ دارفا و دنزی م ص یصخت
 هکلب؛ تسینر و وطنیا. دربی م نوریب «لجر لک»
 تسا تعیبت کی ی ار اد هسفنّ دحی ف «ملاء لجر»
 تسا «لجر» زا ص اذ هصد کی تعیبت نآ هک
 ار هلمه تعیبت کی امشد تقو کی هکنیالثم
 ی ندر و خ واهی کار و خ مامت: دیوگی م و دیروآی م
 تعیبت کی، تعیبت نیا. تسا هتفر نیب ز ا ه
 و تلاوکام عاونا مامت ل ماش هک تسا ی هقلطم

ار رگید ی اهزیچ ام رگا - ؛دوشی م تابورشم
 و اهی کاروخ مامت - مینادنی کاروخ رد ل خاد
 امش تقو کی اما بتسا هتفر نیبزا اهی ندروخ
 اری صاخ سنج کی اهی ندروخ نیا نیام زانیا
 :دیوگی م و دهدی م رارق باعیتسا یارب دروم
 بتسا هشد مامت ای تساهتفر نیبزا اهجنرب مامت
 ی م رکشل ابند مراد تساهتفه کی :دیوگی م ای
 .دوشی م ادیپ دنقن لآ ای ،منکی م ادیپ مدرگ

قیضت ار تعیبط کی هریاد اجنیا رد امش
 قیضت هصاخ تعیبط کی رد اری ندروخ .دیدرک
 نیمه .تسین زاجم !؟ تساه زاجم نیا ایآ .دیدرک
 نیا ، «ملاء لجر لک مرکا» :میتفگ ام رگا روط
 «ملاء لجر» رسرب «لک» لوا زانیا .تسین زاجم
 دعب دیایرد «لجر» رسرب هکنیا هذ ،تسا هدمآرد
 باب زانیا میتفگ اذل .دنزب ش صیصخت «ملاء»
 :یأ «هک تیفیک نیا هب ،تسا «تیکر لا م ف قیض»
 .«اقیض تیکر لا م ف عنصا

ی م ناشیا هب دنوخاً موحرم اجنیا رد لاماد
 صصخم هب مءا هکی تروصرد هک دنیا مرف
 زانیا تروصنیا رد هکنیا ،دشاب صصخم ،لصتم
 هعسوت نامه رد لوا زانیا ،تسین زاجم لوا
 نیا ؛دراد روهظ ش دوش ی اهبل وخدم تیهام
 و ادیقم و اددم تناک نیا و اقلطم ف اقلطم تناک
 دهدی م ماجنا هکی راک «لک» سپ .اقیضم ف اقیضم
 هعسوت ش یاهبل وخدم تیهام نآ هب هک تسانیا
 .دهدی م

رد زاب دوبل صفنم ام صصخم نیا رگا لاماد
 هکنیات هجهب ،دراد روهظ رب تالاد مءا نیا اجنیا
 ی مذر روهظ زانیا مءا تقوچیه ل صفنم صصخم

زا دیع فر دنکی م صصخم ن آ هک یراک . دزادنا
مّء نیا روھظ اب ی نعید . دنکی مّء ن آ روھظ
روھظ زا ار روھظ نیا هک دنکی مذ ہضراعم
رد «لک» ظظ نیا هک دوشبث عاب دعب و دزادنیب
تسینز وطنیا . دوشبث زاجم دارفا

ی م تیزاجم بجوم هک ی نئارق ی لکروطہب
ی قیقدی انعم ن آ اب امیقسم هک تسا ہنوگنیا دوش
تقیقد زا ار ی قیقدی انعم ن آ و دنکی م مداصت
؛ دنکی م شلیدبت ی زاجم ی انعم ہب و دنزادنا ی م
رد «دسا» نیا ، «مّمحلا ی فدسا تُتیار» رد لاثم
ی قیقدی انعم رد و دراد روھظ ی قیقدی انعم
، دعب . تسا صّذ شاپس رتقم ن اوید هک ش دوخ
و دنکی م مداصت ی قیقدی انعم نیا اب مّمحلا ی ف
ش دوخ ی انعم و دنزی م رانک ار ی قیقدی انعم نیا
ی انعم نیا نیزگیاج ار تسا «عاجشلجر» هک
زاجم دوشی م نیا ؛ دنکی م ی قیقدی

ام ، میرادذ روھظ زا دیع فر زاجم رد ام سپ
ی نعید . میراد صّذ عافتنا و روھظ عافتنا زاجم رد
صّذ ایتشادس رتقم ن اوید رد روھظ هک دسا نیا
ی قیقدی انعم نیا ہنیرق ، دوبس رتقم ن اوید رد
؛ دنکی م نیزگیاج ار دوخ و دنزی م رانک لاصا ار
تسینز وطنیا لصفنم صصخم رد ی لو

ی م لاوم ادرف هک ی تقو لصفنم صصخم رد
مِرِکُتْ لآ» ای «عاملعلانم قاسفلا مِرِکُتْ لآ» : دیوگ
«مِلّاعلک مِرِکُتْ لآ» ن آ صصخم تقوچپہ ؛ «قاسفلا
ہکلب ؛ دنزی مذرانک ش دوخ ی قیقدی انعم ن آ زا ار
لک مِرِکُتْ لآ» هک تسا ہتفگ زورید هک لاوم : دیوگی م
تسا «مِلّاعلک» نامہ لاوم ہدارا اعقاو ، «مِلّاع
ہب هک دیوگی م و ہدرک ضوع ار ش رظن لآ اما

نیا زوریداً لاصا هکنیا هذ. دینکذ لمع مروهظ نآ
 .تشادن روهظ «مِلاء لُک» رد، «مِلاء لُک مرکا»
 ، «مِلاء لُک مرکا»: دیوگی م لاوم هکی تقو
 می مهچامشد دروایدل صفنم صصخم هکنیا زال بق
 «مِلاء لُک»؟ «مِلاء لُک» ای دیمهفی م صاخ؟ دیمهف
 اقا: دیوگی م لاوم دعبت عاسد کی لاما. دیمهفی م
 مرکت لا» هک میوگب ار نیا تفر مدای دیشخب
 تسا هتفر مدای هک تفگذا لاصا هکنیا ای؛ «قأسفا
 ماقم رد امشد. «قأسفا مرکت لا»: تفگ طقف و
 هتفگ فرط کی زا هک ملاک ود نیا نید هلباقم
 هتفگ رگید فرط زا و، «مِلاء لُک مرکا»: تسا
 انوص اجنیا رد امشد؛ «قأسفا مرکت لا»: تسا
 می معجاتود نیا نید، تیوغلا نء میکطا ملاک
 دینک.

لُک مرکا» هک دیوگی م فرط کی زا ینعید
 تیهام عیمج باعیتسا رد و دارفا همهرد، «مِلاء
 فرط زا، دراد روهظ ملاء مقلطم تعیبط رد و
 روهظ مه «قأسفا مرکت لا» هک دیوگی م رگید
 میهاوخب رگان یاربانبد. دراد قساف دارفا همهرد
 دروخربرد رگیدمه اب مینک لمع روهظ اتود نیا هب
 زا ار میکد ملاک ام هکنیای ارب سپ. دنکی م
 نآ هب ای مینک لمع نیا هب دیاب ای میروایدرد تیوغلا
 لمع نآ هب، مینک لمع نیا هب رگا. مینک لمع
 لمع نیا هب، مینک لمع نآ هب رگا و میاهد رکن
 میاهد رکن.

می دیایدرد تیوغلا زا میکد ملاک هکنیای ارب
 هب لمع. مینکی م لمع ودره هب ام هک میوگ
 روهظ زا تسدی کی اب هک تسا نیا ودره
 «مِلاء لُک مرکا» نیا هکنیا هذ؛ میرادی مربدی رگید

نیا بهام ، دراد روہظ ؛ دشاب ہتشانہ روہظ
 تیجد روہظ نیا بہ و مینکی منہ جوتہ ش روہظ
 نآ رد «مِلّاء لُک مِرکأ» نیا نیاربانہ . میہدی منہ
 باعیتسا ہک ش دوخ ہا عوضوم و ی قیقہ ی انعم
 :میوگی می لو دراد روہظ تسانہ دارفا عیمج
 تروہظ بہام اما ، دیراد روہظ امشہ کنیا اب
 ! روہظی بہ ، روہظ ؛ میرادنہ یراک

زا «ءاملعا نم قاسفا مِرکت لا» نیاربانہ
 مکنیاہنہ ؛ دنکی مہ دیعفر «مِلّاء لُک مِرکأ» روہظ
 . درینیدزا ار «مِلّاء لُک مِرکأ» نیا روہظ لاصا
 لُک مِرکأ» رگا ہک تسانہ نیا ہیضقہ نیا لیلد و
 امشہ روہظ ، تشادنہ دارفا ہمہ رد روہظ «مِلّاء
 زا امشہ رگا ؟ دیدز صصختہ صصخمہ اب ار نیا
 ، دیدرکنہ روہظ داقعنا «مِلّاء لُک مِرکأ» یاربلوا
 ہک دیوگبہ دیابایہ ؟ دیدرک راکہ چ صصختہ رد سپ
 صصاخرد روہظ ایہ تسانہ مہبم «مِلّاء لُک مِرکأ»
 دراد .

«مِلّاء لُک مِرکأ» بہ امشہ سپہ دشابہ مہبم رگا
 ، تسانہ مہبم مکنیا رطاخہہ دینک لعمہ دیابنہ
 لُک مِرکأ» بہ امشہ . دینکی مہ لعمہ امشہ ہکی تلاحرد
 ی منہ لعمہ دیابیدہ صصخمہ مکنیا زال بقہ «مِلّاء
 دیرادنہ ہر اچہ اجنیا رد ی لو دیدرکی مہ لعمہ ! ؟ دیدرک
 ی مہ عفدکیہ ، دینک لعمہ دیہاوخی مہ مکنیمہ و
 نیاربانہ . «ءاملعا نم قاسفا مِرکت لا» : دنیوگ
 . تسینہ ہک مہبم «مِلّاء لُک مِرکأ»

، دراد صصاخرد روہظ ہک دیوگبہ رگا لاماد
 رد روہظ ش دوخ رگا [ہک دیایہ شپیلہ لاکشا]
 !؟ دما لصفنہ صصخمہ ارچہ رگیدہ دراد صصاخ
 رد ہک لیلدہ نیمہ بہ : دنیامرفی مہ دنوخا موحر مہ

لُك مِرْكَأ» میتشادند ار «مِلاء» نیا ام رگا . «مِلاء
«مِلاء» ی لو . تشاد دارفا هم رد رو هظ ، «لِجَرَ
دهدی م ی رگید رو هظ «لِجَرَ لُك مِرْكَأ» نیا به
رد ن لآ ؛ تسا ن ئارق اب ن راقم رو هظ ، رو هظ نیا
«مِلاء لُك مِرْكَأ» تقو کی . تسا دیق ، هنیرق اجنیا
اجنیا رد هنیرق نیا ، «مهنم ق أسفلا لآ» و میراد
تسا ص یصخت هنیرق

لاوم لاثم ، میراد مه ایلا د هنیرق کی اجنیا رد
ایلا د هنیرق مه نیا ، دیآی م ش د ب ل معی ب مِلاء زا
زانو چام ی لو ، «مِلاء لُك مِرْكَأ» : دیوگی م . تسا
مِلاء زا لاوم مکنیا رب میراد علاطا لاوم ریمض
مِرْكَأ» نیا به هنیرق نیا دوخ ، دیآی م ش د ب ق ساف
دهدی م رو هظ ق سافر یغ مِلاء رد ، «مِلاء لُك
مِلاء لُك مِرْكَأ» هک تسا هتفگ لوا زا راگذا
رگا هک روطن امه . «یِ قْتِ مِلاء لُك مِرْكَأ» ، «ح لاص
ایآ هک دیدیسر پی مذامش ت فگی م ی روطنیا لوا زا
مه اجنیا رد ؟ دراد رو هظ ح لاص و ی قْتِ مِلاء رد
أعومجم ایظف و ایلا د ن ئارق نیا . تسا روطنیمه
دنشخبی م ت یوه لاوم ملاک نیا به

نآ هک ی یاوتحم زا تسا ترابع ایملاک ت یوه
ن ئارق و ایظف ن ئارق رب علاطا زا سپ اوتحم
میوگی م ار نیا ، دوشی م ادیپ ملاک ی ار ب ایجر اخ
، ی میهفت ی اوتحم ای ار ش مسا لاماد . ملاک ی اوتحم
ای و ملاک ی ار ب مِلاء ی اوتحم ای ، ی دج ؤ دارا ای
کی به همه اهنیا مامت . میرانگی م ی صخش رو هظ
تسانعم

ی لاذ ملاک نآ ، دیوگی م لاوم هک ار ی ملاک سپ
، ن ئارق نآ . دود دهاوخذ ایلا د و ایظف ن ئارق زا
و دنکی م ی دنبر کیپ ار لاوم ملاک هک تسا ی ن ئارق

روطچ. دنکی م داجیا ق بیضت و معسوت، ن ئارقن آ
 تعیبط نیا تسا ملاک دوخ رد هک ی دیق هکنیا
 ش اهقیضم و هدیقم عی شطر شد تعیبط ار هلمهم
 نیا ل صتم ص صخم ن آ هکنیا روطچ؛ دنکی م
 می ل کش ملاک نیا هب و دنکی م ش دودحم ار ملاک
 ن آ زا ار ملاک نیا مه ایلا دن ئارق روطنیمه، دهد
 دد کیهب و درو آی مرد ی زاو و گنلو و معسوت
 دنکی م ش دودحم ص اذ

ی صخش روھظ

تسه ملاک ی ارب میوگی م ام هک ی روھظ سپ
 هک، دنتسه دقتعم ن ار گید هک تسای روھظ ن آ هذ
 رد، ی اه نیرق هنوگچیه نودب ل و ا لاب لاوا ملاک
 ، ریخند [هک میدقتعم ام]. دراد روھظ عی شد کیه
 ایجر اذ ن ئارق هب هجوت نودب ملاک. تسین روطنیا
 درادن ی تابثا و درادن ی بلطم ش دوخ، ایظفا و
 زارحا هک دشاب توبث تبتم دناوتی م ملاک ی عقوم
 نیا هک دشاب هشد ن شور ملاک ی ارب ای تابثا تیوه
 دشاب لاوم دارم زار گتیا کد دناوتی م ن لا ملاک
 ی تقو ن آ؟ دشاب ملاک رد انعم نیا دناوتی م عقوم هچ
 و ایلا دن ئارق عیمج ایآ هک مینک زارحا ام هک
 هک ی تقو. تسا هدماین ای هدمآ ملاک نیا رد، ایظفا
 ل ئاق تمکد تامدقم هب عقوم ن آ، میدرکن زارحا
 میوشی م ملاک رد ق لاطا هب

ار ی نئارق، ملاک نیا اب هارمه ام رگا ی لو
 نید هک ی تاسبلام و بسانت کیه و میدرک لیصحت
 میدرک زارحا ار دراد دوجو بطاخم نید و مکتّم
 و - منک ناید ار هاگنرب مهاوخی م رگید اجنیا زا -
 بطاخم نید و مکتّم نید هک میدرک زارحا ام رگا
 ره ی ارب ملاک نیا معقومن آ؛ تسه ی لناسم

روهظ دوشی م نیا . دراد روهظ کی بطاخم
بی صخش

لاوم هک دینک ضرف ؛ منزی م امش ی ارب ی لائم
، م لاک نیا و میشاب ام ! رخب روگنا ورب : دیوگی م
ره و تسا قاطم اجنیا رد روگنا میوگی م
ی ددعتم دارفا اجنیا رد . دوشی م ل ماشا ر ی روگنا
ی م ن اموت دص اهنیا زا مادکره هب لاوم و دنتسه
دیر خبر روگنا دیورب : دیوگی م و دهد

هتفر رتکد [دزنی] لاوم اب بشید رنذ کی لامح
امش ی ارب هک تسا هتفگ لاوم هب رتکد و تسا
روگنا هن ، دیفسد روگنا ی لو تسا بوخ روگنا
، ی بشید هیلاد هئیرق و طابتر ا رطاخه بن لآ . زمرق
، روگنا نیا زا ، هدوب لاوم اب بشید هک ی صخش ن آ
اب دایز ن وچر گیدی اقا کی . دمهی م دیفسد روگنا
زا زمرق روگنا زا لاوم هک دنادی م و هدوب لاوم
لاومعم و دیای م ش شوخ رتشیب اهر وگنا ه م ه
ش روظنم ، رخب روگنا ورب هک دیوگی م ی تقو
روگنا لاوم م لاک نیا زا اقا نیا ؛ تسا زمرق روگنا
هداد ن موت دص و ا هب هک اقا نیا . دمهی م زمرق
ن وچ : دیوگی م [دوخ اب ، موس رنذ ی نعیا] تسا هدش
و تسا هدرک توعدا ر ی دارفا لاوم رهظ زورما
س پ دیای م ن اش شوخ دایز ی ناشد روگنا زا دارفا ن آ
روگنا ن لآ لاوم روظنم هک دوشی م هئیرق نیا
زا ن وچ م ه [رخا رنذ ی نعیا] اقا ن آ . تسا ی ناشد
هب ار روگنا نیا دراد رنذ ایاضق نیا زا مادکچیه
رد روهظ : دیوگی م و دریگی م ش دوخ قلاطا
دراد قلاطا

تسا دقنم اجنیا رد روهظ راهچ مینیبی م ام
ض راعت رد ی رگید ا ب تار و هظ نیا زا مادکره و

و لیلدن اشدوخ روھظ یارب مادکره و تسای صخش روھظ دوشیم نیا. دیراد تّجد ورب: تسای هتفگ لوا هک لاوم ملاک نیا ی نعید ارش دوختیوه هکلب؛ درادن ی تیوه، رخبر و گنا می ادیپ میظف و میلادن ئارق و دارفای طابترارد می ملاک تیوه. می ملاک تیوه دوشیم نیا؛ دنکی ی نعید روھظ. ملاک ی دنبرکیپ و ی دنبلکش ی نعید نآ، تابثا ماقم رد ام ی نعید! رگید ملاک ی دنبرکیپ لاوم لد زانواوتی م و تسای توبت تبثم هکی ملاک و میلادن ئارق نیاربانید. میراد راک ار دهدربخ بطاخم دیدرد ملاک یارب هک دنتسه ی نئارق میلاقم می هکره بطاخم نآ. دنکی م داجیا ار روھظ. دشاب دهاوخ.

زای خرب رظن ابی صخش روھظ قارتفا هجو نیرصاعم

هزورما هکی تارظن هب دعب ات دناب هئسم نیا هک میسرب دوشیم حرطم دراد¹ اتلاجم رد زارسی صخش روھظ نیا دینکنل ایختقو کی لئاق توبت، ملاک یارب ام، هذ. دروآی مرد اهاجنا لئاق توبت ملاک یارب اهن ادا نیا اما، میتسه هسفنّ دحی فش دوخ، ملاک هک مییوگی م ام. دنتسین توبت نآ هب میراد تابثا ماقم رد ام و دراد ی توبت تعیبطش دوخ ملاک: دیوگی م ن ادا نیا. میسری م ی تابثا ره امش و درادن توبت لاصا و تسای مهم دوشیم ملاک یارب نآ، دیدرک تباث ملاک یارب ار² توبت.

¹ هرامش و مامت شهیدرا 52 و 50 بیترت هرامش، ی گنهر ف ناهیک .
ی سمش 1367 مامریت 4 و 2 بیترت
² 13 ص، تعیرش کیروننّ ض بقو طسب هلاقم ربی شرگن .

رد ملاک دوح .تسین نیا هیضه :میوگی مام
 اما .درادی تو بژکی لاوم لدرد و رملااسفند
 هجوتهمینکی مادیپ میراد ار تو بژنیا یاربهار
 لایذاهنیا ؟تساجکرد قرفه که دیدش نمضرع
 و دندماً هده کی نامز ره رد نوچ دندکی م
 یارب نامه سپ دندرکه هداقتسان آرقزاروط کی
 ،تسا تّجد ،یتخبذب زانیا .دوشی م تّجد اهنا
 !تسا تّجد هکنیاهند

هک ار یهار نیا هک تسا ییاجنآ رد تّجد
 و دهدب ربخ تو بژنآ زانواوتب دندرکه ادیپ اهنیا
 ،میرادن یرگید هار ،هار نیا زاریغ ام نوچ
 زان هکنیاهند ؛دوشی م تّجد ام یاربهار نیآ اراچاند
 نید ،لوا زان هکنیاهند !تسا اوتحمی بنید ،لوا
 تعیبط لثم نید ،لوا زان هکنیاهند !تسا مههم
 هک تسا هلمهم تعیبط ناونعهب ی مسقمطرشبلأ
 نیا یارب ،دیدنابسچنآ هک ار ی مسقره امشد
 !دوشی م مسق [هلمهم تعیبط]

رد هک تسا نامه شیاوتحم و دراد اوتحم نید
 ماما لدرد و هلا و هیلع الله ی لصد ربمغیپ لد
 لاماد .نید ی اوتحم دوشی م نیا ،تسا ملاسلا هیلع
 هب یهار و میتسه ل هاج نوچ تابثا ماقم رد ام
 ،لقع و هرواحم و فرع بسحرب ،میرادن تو بژ
 باب زان اههار نیا و میراد رایتخا رد ار ییاههار
 .دوشی م فده و هلیسو ام یارب تو بژ هب ندیسر
 هب امشد هچره و درادن اوتحملوا زانید هکنیاهند
 هئطخت هبل ئاقام اذل .امشد نید دوشی م ی دیسر نآ
 فرحنیا .میتسین بیوصت هبل ئاق و میتسه
 .تسا هبوصم

□□□□□: □□□□□ □□□ □□□□□. □□ □□□□□□ □□
 □□□□□ □□ □□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□ □□□□□□□□ □□

،فلاتخا .دوشی مندی کی هجیتد ،ریخند :داتسا
سپ :دنیوگی م هکنیمه !تسا برغم و قرشم نید
و دروایبرد نید ش دوشی یارب دناوتی می سکره
؛تسا وانید نآ ،تسا هدمهف هک هچنآ می سکره
هند :میوگی م ام .تسا [فلاتخا] نیمه شیانعم
و تساهتشاذگ عرشه کی هاری هار ،دراد هار ،ریخ
وته کی هاری هار نآ هند .دیورب هار نیازا هک دیوگی
میوری م یراد

سپ درادن اوتحم نید هکلاماد :دیوگی م وا
دوشی م تّجدن می یارب مدمهف نم هکار هچره
مناوتی می هاری هار هچنآ نم سپ [:میوگی م ام]
اجنیا هبنم رنّاطن اریطز اولو ؟مهفبار تّجد
هکی هاری هار زادیاب ،ریخند !؟تسا تّجد ایآ ،مسرب
لاس هاجنپ ،هار نیازا .یورب تساهتشاذگ عرش
شیر و می تاوارکره هکنیاهند ،درادن دناوخسرد
!تسا تّجد مدمهف نم هکنیا :دیوگب دیایی شارت
توافترگا .دراد توافتی لیخ هار ود نیازا
و قرشم نید .دوبن هلمسم همه نیاهک تشادن
و دراد اوتحم نید .دنداد فلاتخا مه اب برغم
هرارز لوق .تسا هداد رارق ارش هار مه عراشد
تّجد زامه هرارز لوق هکنیاهند ،تسا تّجد
ریصبی بالوق !داتفا تّجد زاهکنیا روطچ ؛دتفید
هار ،تسا تّجد نیازا ربلاقع عامجا ،تسا تّجد
تسا تّجد همه اهنیازا .دوشی م تّجد نیازا ربلاقع
تسا نکم ،هلب .دنداد رارق اهنیازا هکتسا می هار و
و درادن لاکشا ؛دسرب اطخ هبار نیازا رد ناسنا
میتسیند موصعم ام

زادوشی م ترابع ملاکی اوتحم نیازا بانب

روهظ هک ی ائیظفا و اییلا دن ئارق هب ملاک فافتحا
میناوتب ی نعید روهظ . دنک داجیا ملاک نیا ی ارب
هتساو خار نیا لاوم هک س ابعت رضد هب : مییوگب
!تسا

فرض کنید الان در مثال ما اگر از اولی
پرسند که مولا چه انگوری خواسته است؟
می‌گوید: دیشب من با او [نزد دکتر] بودم؛ دکتر
گفت که انگور سفید بخور. من با او بودم، بی‌خود
می‌گویید [که انگور قرمز می‌خواهد]. دیگری
می‌گوید: باباجان! چه انگور سفیدی؟! من
می‌دانم این مولا همیشه انگور قرمز می‌خورد.
نفر اول می‌گوید: تو با او دکتر رفتی؟! دیگری
می‌گوید: دکتر نرفتم ولی از کجا معلوم که...؛
شاید «از فردا» بخواهد به حرف دکتر عمل کند.
نفر سوم می‌گوید: اصلاً امروز ظهر مولا
مهمان دارد و مهمان‌هایش هم از قزوین می‌آیند،
قزوینی‌ها هم انگور شانی دوست دارند. پس
احترام به مهمان قرینه است بر اینکه گفته است
که انگور شانی بخر. نفر چهارم می‌گوید: اصلاً
مولا نه انگور شانی می‌خواهد و نه سفید
می‌خواهد، نه قزوین رفته است و نه از آنجا
مهمان آمده است. هیچ‌کدام از این حرف‌ها نیست
بلکه مولا طبیعتش به انگور کشیده [و کلام مولا
مطلق است].

لاوم ،تسا هتفر رتکد لاوم اب هک اقا ن آ لامح
رد . رخبز مر قروگنا وربن اجا اقا : دیوگی م و ا هب
نم سپ ! بجع : دیوگی م دوخ اب اقا نیا اجنیا
ی نعید «! بجع» دیوگی م هکنیا اذل . مدرک هابتشا
دوشی م ی لوان آ . مدوب هدیمهفر گید زیچ کینم

هبايد. روهظ زا ديع فر دوشي مي مود نيا، روهظ
 لاوم، مير خبي ناشد روگنا دياب ديوگي م هكي سکن آ
 نيا مه اجنيا رد. رخب ديفس روگنا ورب: ديوگي م
 مدرک هابتشا نم سپ: ناه: ديوگي م دوز اب اقا
 هابتشا نم سپ: دوشي م هتفگ مهرستشپ هکنيا
 مي مهنيا هکنيا هذ، روهظ زا ديع فر ي نعي: مدرک
 ي وحنه ب ملاک ءاقلا زاتسا ترابع روهظ: دنيوگ
 ،ملاک، هذ: دننک روهظ زا ديع فر ديايد نثارقه
 درادن روهظ لاصا و تسا مهبم ش دوز

مي مذ ص صخم زاص حفزال بقمء هباشد اذل
 هک دنيبيد امش هک ردقن يمه نوچ. دينکل مع ديناوت
 هک ي ياهمء مامت: «صُذ دق و لا ايماء نم ام»
 چيه تارواحم رد و هذ روخ ص يصخت تسا هدمآ
 ؛دشاب هذ روخ ص يصخت هک درادن دوجو ي ماء
 ات هک دنکي م داجيا ار تينهذ نيا امش ي ارب نيمه
 دينکن ادپي علاطا [ص يصخت مدء رب] هک ي تقو
 ادپي علاطا ي تقو. ديربذ ماء نيا فرطه بتسد
 هکلاام. دينکي م دقنم روهظ ش يارب هزات ديدرکن
 رب دنيبي م هعفدکي ديدرک دقنم روهظ ش يارب
 دمال صفنم ص يصخت کي ايه نيرقه کي ش فلاخ
 دياب ام دش ضرء هک ي لئاسم هب هجوت اب لامح
 ايل صتم هب ص صخم ماء هک ي تقو لاوم هک مينيبيد
 ايدراد قرف رگيدمه اب ايا، دروآي م ل صفنم هب
 ؟تسا روطچ هيضقل صفنم ص صخم رد؟ درادن
 ؟تسا روطچ ل صتم ص صخم رد

دمحمل آ و دمحم ي اعل صم هلا